

KA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Kako je pravzaprav pri nas?

(Nadaljevanje.)
IV.

Marsikdo je do sedaj zvedel, kako je pravzaprav pri nas. Ni sicer vse zlato, kar se svetijo, a je vendar lepo, ker nas navdaja vse vzvišena zavest, da živimo na svoji zemlji in da smo vsi: Slovenci, Srbi in Hrvatje pravzaprav bratje vsaj po jeziku. Morali bi biti bratje — in sicer soglasnc z našo skupno, slavno zgodovino. Mesto bratskega, sporazumnega dela za skupno dobrobit naše lepe domovine smo se razcepili na nebrojne stranke, katerih vsaka hoče imeti prav, kakor da so nauki samo ene stranke zdravi, napredni, občnemu blagru koristni. To strankarstvo nam je neizmerno mnogo škodovalo posebno tam, kjer je prišlo do veljavne: na krmilu, pri vladi. Na drugi strani pa je strankarstvo koristno našemu splošnokulturnemu napredku v toliko, da je izzvalo tekmovanje v kulturnem delu, takozvano konkurenco. Sicer pa dejstvo, da je pri nas toliko strank le dokazuje, da smo še daleč za visokokulturnimi narodi, kjer ni mnogo strank. Amerikanec (seveda rojeni) je ponosen na to, da je Amerikanec, član svobodne in s srečo obdarsene Republike Zjedinjenih držav severne Amerike. Tam ni hrvaških, slovenskih, albanskih, bulgarskih vprašanj in vendar uživajo milijoni Jugoslovancov v svoji drugi, prekomorski domovini najidealnejšo svobodo v vsakem oziru. Čitajoči njih številno in moderno opremljeno časopisje jih zavidamo, — ne toliko radi njih zdrave dolarske valute — ampak zavidamo jih za svobodo, katero uživajo. Ne rečem, da nismo svobodni. V splošnem smo. Ali sužnji smo lastnih predsodkov. Temu ogabnemu suženstvu se pridruži drugo: Ne zavedamo se, da smo Jugoslovani. Kako to? Eni krivijo svoje hrbte, kakor so bili to navajeni pod Avstrijo in bi gotovo iste tudi krivili, če bi imeli pri nas nadvlado Turki ali Kitajci. Drugi zopet — kakor sem v uvodu teh razmotrivanj poudarjal — sovražijo vse, kar je srbsko. Eni in drugi so sužnji. — V nas je vse premalo samozavesti, premalo jugoslovanstva, preveč slovenstva, macedonstva, hrvatstva, srbstva itd. Ne zavedamo se, kje tečejo naše meje; ne zavedamo se, da smo močna nacija, sposobna tekmovali v kulturnem in gospodarskem oziru z marsikaterim narodom; ne zavedamo se naravnega bogastva naše zemlje in njenih prirodnih lepote; ne zavedamo se dalje, da sloga jači, nesloga tlači in da je samo v edinosti moč. V državi imamo nadalje tujce: Nemce in Žide. V nas ni toliko samozavesti, da bi se postavili v pozo (položaj) gospodarja na svoji zemlji. Kaj še! V številnih strankah se cepimo, tratimo čas in papir ter naše sile, na naši zemlji pa, dedščini naših slavnih očetov rastejo tujerodna podjetja: nemške in italjsanske banke, židovske tovarne i. t. d., kjer gospodarijo krivonoši in plavalasi šefi nad domačini-uradniki in delavci. Premalo podjetnosti je v nas in ker si ničesar ne upamo pod-

vzeti ali pa onega, kar navdušeno podvzamemo ne izvedemo, zato se podjetni tujerodec veseli nad nami. Nič ne rečem, da ne smejo biti, vendar jih je že sedaj več kot preveč. Tako bomo na lastni zemlji postali sčasoma sužnji tujega kapitala. Tujci se zavedajo, da bo edino pozitivno delo ozdravilo nezdravo povojno ozračje in bedo, ki tlači vse narode. Tudi v nas vseh mora zakipeti zavest: Delati je treba, to je vsa skrivnost! Če ne bomo mi delali, delali bodo tujci, ki se v polni meri zavedajo bogastva naše lepe domovine. — Prvo in glavno pa je: Otresimo se predsodkov in praznega govorenja. Zavedajmo se, da smo svobodni Jugoslovani in vsak posameznik naj stremi za tem, kako bi ojačil našo narodno državo na znotraj in zunaj. Skrajni čas je, da pridemo do te zavesti. Strankarije sicer ne bomo odpravili, pač pa ne smemo biti tako ozkoprsni dlakocepci in strankarski fanatiki, kakoršnih je toliko v Jugoslaviji. — Več ljubezni do bližnjega!

(Konec prihodnjic.)

Delo naših poslancev.

Otvoritev prometa preko Špilja v Radgono in Ljutomer. Te dni se otvori železniški promet na progi Maribor—Špilje—Radgona—Ljutomer na podlagi določil jugoslovansko-avstrijske pogodbe. To bo samo začasen tranzitni promet, dokler se ne ratificira pogodba med obema državama.

Kaznilniški kurati ostanejo. Radi energičnega nastopa posl. Pušenjaka proti odpravi kuratov v kaznilnicah je minister pravde dr. Marković izjavil, da se ta mesta ne ukinejo in da se bodo skušali prihranki doseči na drug način.

Proti prepovedi pošiljanja listov vojakom. Poslanec Žebot je posredoval pri vojnem ministru proti prepovedi, da se ne sme pošiljati noben hrvaški in slovenski list vojakom posameznih garnizij, kakor n. pr. v Subotici, Valjevu in drugod.

Za človeško postopanje z vojniki. Posl. Brodar je postavil vprašanje na vojnega ministra radi slabega postopanja s slovenskimi in hrvaškimi vojniki, katerim se prepoveduje celo čitanje hrvaških in slovenskih listov, kakor n. pr. v Osjeku in Nišu. Obenem je tudi protestiral proti nesnažnosti v vojašnici v Negotinu in drugod.

Proti novim davkom. V prvi sekciji finančnega odbora je posl. Škulj povodom razprave o državnih dohodkih v letu 1922 nastopil proti davku na imovino.

Za oprostitev davka na vozove. Posl. Škulj je posredoval pri finančnem ministru dr. Kumanudiju, naj se oproste davka vezovi na peresa, ki služijo za službene posle.

Za olajšanje obmejnega prometa. Poslanca Jugoslovanskega kluba Klekl in Žebot sta posredovala pri glavnem ravnateljstvu carin, naj carinski uradniki ne delajo zaprek pri tranzitnem prometu Ljutomer—Radgona—Špilje—Maribor. Zahtevala sta, naj se pri pogajanjih z Avstrijo naglašajo celovski sporazumi, po katerem je blago v tranzitnih vagonih prosto carine. Zahtevala sta, naj se ves obmejni blagovni in osební promet radikalno ublaži. Upravnik glavnega ravnateljstva carin je obljubil, da bo upošteval predloge poslancev. Poslanca sta nadalje odločno protestirala, ker v zadnjem času obmejne carinarnice zabranjujejo kmetom iz Slov. goric voziti žito v mline in les na žage ob Muri. Upravnik glavnega carinskega ravnateljstva je izjavil, da posamezni carinski uradniki niso postopali po zakonu in da bo to zavedo uredil.

Vladni predlog za 100 odstotno povišanje davkov odbit. — Odločen nastop Klekla. V sekciji zakonodajnega od-

bora se je danes razpravljalo o povišanju davkov. Referent finančnega ministristva je zahteval, naj se vsi davki povišajo za 100 odstotkov, a davek na imovino še poleg tega za 2 odstotka. — Poslanec Klekl je v imenu Jugoslovanskega kluba protestiral proti povišanju davka na zemljišča, nakar je sekcija sklenila, da se davki ne povišajo, pač pa se zmanjšajo izdatki. Definitivno bi se izravnali potom reparacij na posamezne pokrajine. Referent finančnega ministristva je nadalje izjavil v sekciji, da bo tekom dveh mesecev predložil zakonski predlog o najpotrebnejših davkih, ki naj bi veljali za vso državo. — Pri carinarnicah je predvideno za leto 1922. dohodkov 778 milijonov dinarjev. Pri razpravi o carinskih dohodkih je opozicija ostro protestirala proti neredu pri carinjenju blaga. Poslanec Klekl je zahteval, naj se blago carini po vrsti, kakor pride na carinarnico, izredno pa da se more cariniti samo tedaj, kadar gre za lahko pokvarljivo blago. Zahteval je, da lastniki blaga ne smejo plačati ležarine, ako se po krivdi carinarnic blago ne zacarini v roku, ki je določen v pravilniku. Predlog bo prišel pred plenum finančnega odbora.

Prepoved čitanja „Mladosti“ vojakom. Poslanec Klekl je postavil vprašanje na vojnega ministra radi prepovedi čitanja orlovskega glasila „Mladosti“ vojakom 40. pešpolka.

Za pravičnost napram konfesijam. (Proračun ministristva se predela.) V sekciji finančnega odbora se je pričelo razpravljati o proračunu ministristva ver. Posl. Pušenjak je v imenu Jugoslovanskega kluba govoril ob tej priliki o zapostavljanju katoliške cerkve, o slabem gmotnem stanju katoliške duhovščine in katoliških prosvetnih zavodov. Zahteval je, naj se v zmislu ustave nakaže 47% za pravoslavno cerkev, 39% pa za katoliško cerkev od vseh proračunanih vsot za verske svrhe. Člani sekcije in referent so priznali upravičenost teh zahtev, načelnik katoliškega oddelka v ministristvu ver pa je izjavil, da mu je minister ver naročil, da mora ves proračun predelati v zmislu zahtev predstavnikov katoliške cerkve. Razprava o proračunu ministristva ver bo trajala še teden dni.

Za domačo obrt in prosto krošnjenje. V Sloveniji se je pričelo onemogočavati razpečevanje proizvodov domače hišne obrti, kmetskih gospodarskih potrebščin in razpečevanje tega blaga po hišah. Poslanec Škulj je postavil radi tega vprašanje na ministra za trgovino ter protestiral proti takim vladnim odredbam. Medtem se je pa ugotovilo, da je ministristvo izdalo tozadevno prepoved, kar zelo občutno zadene celo Dolenjsko in naše dobre Ribničane ki so s svojimi domačimi in dobrimi izdelki založili Slovenijo in tudi kraje izven nje.

Taksa na vozila.

Vsi, ki imajo avtomobile, fижakerske vozove na vzmete, motorne ali navadne bicikle, jih morajo ne glede na to, kako se uporabljajo — najkasneje do dne 15. marca 1922 prijaviti, in sicer pristojnemu občinskemu uradu. Pristojen občinski urad pa je tisti, kjer je vozilo stalno spravljeno.

Vsake takse pa so oproščena navadna kmetijska vozila, ki služijo izključno potrebi lastnikov. Takih kmetijskih vozil sploh ni treba prijaviti!

Za prijavo vozil pa, ki niso oproščena, pa se plača 2 dinarja takse za prijavo. Za odobritev prijave pa se plača 5 dinarjev in to le tedaj, če se morajo pri lokalnih policijskih predpisih prijaviti policijskemu ali občinskemu oblastvu, ter je za njih uporabo potrebna odobritev.

Prijava mora biti pismena in mora vsebovati nastopne podatke:

- a) ime, priimek, poklic in bivališče lastnika vozila;
- b) označbo vozila, pri avtomobilih tudi označbo tvornice, pri fижakerskih vozovih obliko, ali so za dva ali enega konja;
- c) kje je vozilo stalno spravljeno;

Hranilnica in Posojilnica v Radincih deluje z uspehom ob meji!

r. zadr. z neom. z.

Položaj ubogega viničarja je nevzdržen kakor za posameznika tako za cele družine. Nujno potrebno je, da se naši poslanci pobri- gajo za ta najbednejši sloj naše severne meje in urgirajo skorajšno rešitev viničarskega reda. Uveljaviti je treba načelo, da smo vsi ljudje; predvsem pa morajo posedujoči stanovi dobiti rešpekt pred napornim delom zmučenih delav- čevih moči, — s pomočjo katerih se kopiči njih imetje. Najboljša od pomoč pa je trdna or- ganizacija.

Vložitev izjav za odmerr obče pridob- nine. Za priredbeno dobo 1922/23 je vložiti najpozneje do dne 1. marca 1922 izjave za od- mero občne pridobnine (patenta). Vložiti jih je pri davčnem okrajnem oblastvu ali pa pri davčnem okrajnem oblastvu ali pa pri davčnem uradu, kjer se izvršuje davku zavezano podjetje. Tiskovine za te izjave se dobe brezplačno pri vseh imenovanih uradih. Izjave se oddajo lahko tudi ustno na zapisnik. V izjavi je navesti med drugim zlasti število pomočnikov, učencev itd., števil in kakovost obratnih sredstev (motorjev, strojev itd.), število, vrsto in najemno vrednost (ali pa najemnino) obratnih prostorov, to je onih prostorov, kjer se obrt izvršuje. Navesti je tudi višino napravne glavnice (na primer vrednost strojev, motorov) in višino obratne glavnice (vrednost zaloge in gotovine, ki je do- ločena za izvrševanje obrti.)

Gospodarstvo

Prva jugoslov. tvornica „Kristal“. Eden izmed najbolj podjetnih mariborskih Slovencev naš ožji rojak g. Davorin Stucin je tekom preteklega leta med drugimi večjimi podjetji ob Dravi, zasnoval tudi tovarno za brušenje stekla, izdelavo zrcal itd. Že ob skromnem početku je daleko prekosil v Osjeku se nahajajočo tovrstno češkoslovaško podjetje Mariborski „Kristal“ — to je naslov tega podjetja, se je od brušenja stekla za navadna zrcala kmalu povzpelo do vi- šine v tej stroki, ki se nahaja v mojstrskih ro- kah obratovodje g. Seidla. Posebnost z 20 stroji opremljene tvornice je ornamentika in graviranje v steklo od rožice z najfinejšimi peresci do po- polne fotografične slike vse to pa delamo z roko brez vsakih predrisbarij na steklu. Sedaj se nahaja v delu veličasten umotvor, ki bo pre- senetil neko večjo razstavo na Hrvatskem. Ne da bi bilo dosedaj o tem podjetju kje kaj či- tati, je še sloves izdelkov našel odmeva po celi Jugoslaviji in celo že tudi v Bolgariji, odkoder prihajajo naročila za najfinejše izdelke na steklu. Obratovanje se izpopolni šele na spomlad z dogradbo novih prostorov. Že po dosedanjih uspehih smemo biti Slovenci ponosni na ta naš mariborski „Kristal“.

Zvišane takse za kvarte in domine. Po sklepu zakonodajnega odbora narodne skup- ščine je pristojbina iz tar. postavke 236 zač. zak. o državni trošarini, taksah in pristojbinah s 1. januarja 1922 povišana od 15 na 30 Din. Vsled tega se morajo vse kvarte in domine, ki bodo na zemlji naše države dne 1. januarja 1922, ponovno žigosati in razliko takse 15 Din. je plačati najkasneje do dne 1. februarja 1922. Žigosanje se bode vršilo pri davčnih uradih. Lastniki kvart in domin morajv zaradi žigo-

sanja vložiti pri pristojnem davčnem uradu pismeno nekolekovano prijavo, v kateri morajo navesti, koliko že rabljenih in koliko še nerab- ljenih iger kvart in domin prinesejo v ži- gosanje. Prijave je vložiti posebej za že rabljene in posebej za še nerabljene kvarte in domine. — Zoper stranke, ki ne bi predložile prijave in ne bi plačale takse do dne 1. februarja 1922, se bo kazensko postopalo. — Ta kazen znaša za vsako igro — razen redne takse in zaplemba blaga — desetkratni znesek prikrajšane takse.

Povratak carine med maksimalno in minimalno carinsko tarifo. Z zakonom o o dvanajstih za mesec januar in februar 1922. leta, ki je bil sprejet od narodne skupščine dne 1. januarja t. l., je podaljšana do daljne na- redbe trgovska pogodba, sklenjena dne 27. ju- lija 1920. leta med kraljevino Srbov, Hrvatov in

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za ugo zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega in čiščečega osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najbolje sred- stvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštnino za vsakoga: 3 dvojnate ali 1 špeciialna steklenica . 48 K

Za prodajalce:

12 dojnatih ali 4 specijalne steklenice . 168 K
24 „ „ 8 „ „ „ . 280 K
36 „ „ 12 „ „ „ . 394 K

poštne prosto na Vašo pošto. Kdor denar na- prej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 5 K in 7.50 K; Elsa mentolni klinčič 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K; Pravo Elsa ribje olje 85 K; Elsa voda za usta 36 K; Elsa kolonska voda 41 K; Elsa šumskimiris 41 K; Glycerin 6 in 30 K; Lysol, Lysoform 30 K; Kineski čaj 3 K; Elsa mrčešni prašek 15 K; Strup za podgane in miši po 8 in 12 K.

Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica donja, Elsatrg št. 326, Hrvaško.

Skoro sem pozabil naročiti

cenik semenja

za sočivje, cvetlice, sadno drevje, korenjake ter za razne gospodarske in vrtnarske potrebščine, zato moram takoj ko pridem domov pisati na

Zadruga za proizvodnjo sjemenja Zagreb, Preradovičeva ulica 20, ki mi bo takoj poslala cenik zastoj in franko.

Slovencev in Nemško Avstrijo. Zato odreja ge- neralna direkcija carin v zvezi s telegrafsko na- redbo C. br. 504 z dne 3. januarja t. l. na pod- lagi člena 273 in 56 carinskega zakona, da mo- rajo carinarnice uvoznikom na njih prošnjo vr- niti razliko med maksimalno in minimalno ca- rinsko tarifo za blago nemškoavstrijskega iz- vora, ki je bilo ocarinjeno po maksimalni mesto po minimalni carinski tarifi od 1. januarja t. l. pa do dne, ko so dobile carinarnice obvestilo o podaljšanju trgovske pogodbe z Nemško Av- strijo in to brez posebnega odobrenja generalne direkcije carin.

Listnica uredništva.

Beltinski Marki: Za to številko pre- pozno radi zamudne korekture. Prihodnjič go- tovo. Zdravi! — **Ljutomer:** Smo že dobili od grugod. Se priporočamo za prihodnjič. — **Sv. Jurij ob Ščavnicu:** Ni več aktualno, ker je medtem ponehal mraz in začel voziti težkoza- željeni tranzitni vlak. Še pošlji! — **G. R.:** Se ne splača pečati se s takim človekom. **Apače:** Pride. Vaša pritožba ni edina. Stvar bomo osvetlili v posebnem članku in sporočili našim poslancem! — **Vsem ostalim:** Vse porabno pride; mnogo pa je šlo — v koš.

Pravo originalno

Erenyi

„DIANA“

francosko vinsko žganje

se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah.

Mala steklenica K 18 Srednja „ K 50 Velika „ K 100

Erenyi DIANA fran. vinsko žganje je najboljši hišni prijatelj in ne sme manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Pazimo se pred nišvednimi ponar- rejanji!

Glavno zastopstvo za celo Jugoslavijo:

Jugopharmacija d. d. Diana oddelek Zagreb. Prilaz 12.

Preprodajalci do- bijo velik popust Zahtevajte cenik!

Diamalt

Pozor, pekarji „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj-Stadlaur v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo **Edvard Dužanec, Zagreb, Skladišče Strossmayerjeva ul. 10.**

Denarja ni,

draginja je velika, zaslužek pa majhen. Ako hočete z malim trudom — doma v svojem kraju s prodajo ne- kega izdelka **gotovo do 100 kron** na dan zaslužiti, mi pošljite v pismu svoj natančni naslov in znamko za odgovor. — **Josip Batič, Litija.**

Klobuke

vsake vrste ima v ve- liki izbiri vedno ce- neje kot drugod na prodaj. **J. Postružnik, klobučar, Sv. Jurij ob Ščavnici.**

K r m a

prvovrstna, sladka 14 q na prodaj. Vprašati pri **H. Zoter, trgovina Gornja Radgona.**

Klobuke

vsake vrste ima v veliki izbiri na prodaj po naj- nižjih cenah. **M. Lukman klobučar, Sv. Trojica v Sl. gorica.**

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI r. zadr. z neom. z.

sprejema **hranilne vloge** ter jih obrestuje po **4%**

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje **posojila** na vknjižbo, na poroštvo, menice, tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive; sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov; dela prošnje za vknjižbo posojil **brezplačno**; plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem; posreduje pri izmenjavi tujih **valut (tujega denarja)**, vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila; daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593.

Telefon št. 3.